

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเสียงวรรณยุกต์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดเชียงรายจากกลุ่มอายุและความสะดวกของการคมนาคม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาษาที่อำเภอเชียงของ และอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย โดยแบ่งผู้พูดออกเป็นกลุ่มอายุ 6 กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ 1-19 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี กลุ่มอายุ 30-39 ปี กลุ่มอายุ 40-49 ปี กลุ่มอายุ 50-59 ปี และ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนในการคมนาคม ผู้วิจัยเลือก 2 อำเภอ อำเภอเชียงของเป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคมไม่สะดวก และอำเภอแม่สายเป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวกผู้วิจัยใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์ภาษาถิ่น และการนับความถี่ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงศึกษาทัศนคติของผู้พูดภาษาไทยถิ่น เพื่อนำมาอธิบายการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ ผลการวิจัยพบว่า อายุ และความสะดวกของการคมนาคมมีผลต่อการเลือกใช้คำศัพท์ และเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ ผู้พูดภาษาไทยถิ่นที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มใช้คำศัพท์ภาษาไทยกลาง ส่วนผู้พูดภาษาไทยถิ่นที่มีอายุมากมีแนวโน้มจะใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่น และยังความสะดวกของการคมนาคมมีมากภาษายังเปลี่ยนแปลงไปมากกว่า ดังเช่นภาษาไทยถิ่นแม่สายมีการเปลี่ยนแปลงการใช้คำศัพท์และการออกเสียงวรรณยุกต์มากกว่าภาษาไทยถิ่นเชียงของ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้พูดภาษาไทยถิ่นเชียงของมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาของตนเองทำให้เกิดการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นมากกว่าภาษาไทยถิ่นที่แม่สาย ดังนั้นหากจะอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้พูดภาษาก่อน และการอนุรักษ์ภาษายังทำควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ด้วยนอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังคัดค้านแนวคิดเชิงทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมเนื่องจากพบว่าคำศัพท์ที่เป็นคำศัพท์พื้นฐานสามารถเปลี่ยนแปลงในอัตราที่ช้ากว่าคำศัพท์ที่ไม่ใช่คำศัพท์พื้นฐานได้